

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Dnro 325/03.04.04.10/2026

Muutoksenhaun alainen päätös

Inarin kunnanhallitus, 19.1.2026, § 13

Valittaja

Hammastunturin paliskunta

Inarin kunnan lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus pyytää Inarin kunnalta lausuntoa päätöksestä 19.1.2026 § 13 jätetyssä muutoksenhaussa.

Muutoksenhaku koskee päätöstä, jolla kunta osoittaa vuokrattavaksi kolmen vuoden määräajaksi 3000 m² metsämaa-alueen kevytrakenteisille retkeilyrakenteille sekä kulkuyhteyden kunnan omistaman maan kautta. Vuokraoikeutta on hakenut paikallinen matkailuyritys ohjelman palvelutarpeisiin.

Valittaja edellyttää päätöksen kumoamista, päätöksen muuttamista tai käsittelyyn palauttamista.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 §:n mukaan asianosaisen ja päätöksen tehneen viranomaisen on esitettävä selvitystä vaatimustensa perusteluista totuudenmukaisesti. Niiden on myötävaikutettava asian selvittämiseen sen oikeudellisen luonteen edellyttämällä tavalla. Viranomaisen on oikeudenkäynnissä otettava huomioon tasapuolisesti yleiset ja yksityiset edut.

Asian tarkempi esittely, alueen yleiskaavallinen ratkaisu ja päätöksen perustelut on esitetty annetuissa liitteissä ja päätöksessä, jota on täydennetty oikaisuvaatimuksen johdosta. Oikaisuvaatimuksen johdosta on päätöksen teon pohjaksi saatu paliskunnalta täydennystä olleisiin tietoihin ja ennen uutta päätöstä pyritty yhteydenottojen ja keskustelujen kautta etsimään yhteistyössä ratkaisua. Päätökseen on lisäksi kirjattu, että kulkureitin sijainnista kunnan omistamalla maalla kuullaan paliskuntaa ja museoviranomaista.

Valituksessa annetut huomiot ja vastineet:

”Valittaja katsoo, että päätöksenteon pohjaksi ei ole tehty riittäviä vaikutusarvioita suhteessa poronhoitoon, saamelaisten kielellisiin ja kulttuurillisiin oikeuksiin eikä alueen muuhun käyttöön.

Erityisesti jää epäselväksi retkeilyrakenteiden ja niihin liittyvän matkailutoiminnan todellinen laajuus, toiminnan kerrannaisvaikutukset poronhoidolle ja ylipäätään

saamelaisten kulttuuriin pitkällä aikavälillä, mutta myös kulkuyhteyksien vaikutukset ympäristöön ja naapurikiinteistöihin.”

- Päättös on ensimmäinen alueella, jossa kunnan maata luovutetaan matkailun kevytrakenteisille retkeilyrakenteille. Alueelle ei ole tiedossa olevaa rakentamisen painetta ja sitä on tarkoituksen mukaista ohjata tarvittaessa jatkossa asemakaavoituksella. Luovutettavan alueen koko on alle 0,2% kunnan maa-alueen pinta-alasta (vuokra-alue 3000 m²/ kiinteistö 154 ha). Tässä päätöksessä kyseessä oleva vuokra-alueen sopimus ei sisältäisi kiinteää tai pysyvää rakentamista eikä tieyhteyttä. Päätöksen esittelyssä on kirjattu päätösharkinnassa toteutettua vaikutusten arviointia, jonka perusteella on todettu, ettei laajempaa arviointia ole tarpeen hankkeen koko, kulkureitin toteutettavuus ja laatu huomioiden. Hankkeella ei ole suoraa vaikutusta valtion maahan eikä muihin yksityismaihin sellaisena kuin se päätökseen kirjattu. Vaikutusten arvioinnin perusteella on tarkennettu ja rajattu mm. vuokra-aika kolmeen vuoteen. Vuokra-alue sijoittuu kiinteistön pohjoisosaan, jossa se kulkureitiltä yhtyy asemakaava-alueeseen jättäen määräävät kiinteistön osat toiminnan ulkopuolelle.
- Kunta ei ole merkittävä maanomistaja Inarin kunnan eikä Hammastunturin paliskunnan alueella. Kunnan maanomistus keskittyy olemassa olevan asemakaavoitetun alueen lievealueille, joille on oletettavissa olevaa kehitystarvetta pitkällä aikavälillä asemakaavoituksen kautta. Alueelle ei ole tällä hetkellä asemakaavoituksen käynnistämisen painetta.

”Hammastunturin paliskunnan alueelle kohdistettujen aikaisempien toimenpiteiden vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa tämän puheena olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten kulttuurinsa harjoittamisen mahdollisuuksiin.

Valittaja toteaa, että matkailutoiminta, vaikka nimellisesti kevyt, merkitsee alueen tosiasiallista varaamista yritystoimintaan ja eksklusiiviseen käyttöön. Tämä on ristiriidassa MP-alueen ensisijaisen käyttötarkoituksen kanssa ja heikentää poronhoidon tosiasiallisia harjoittamisedellytyksiä. Alue on erittäin keskeinen Hammastunturin paliskunnan poronhoidolle. Päätöksessä viitataan yleisluonteisesti saamelaisten kulttuuristen oikeuksien huomioon ottamiseen, mutta konkreettisia suojatoimia ei ole asetettu. Kuten edellä on todettu, niin kunnanhallituksen päätöksellä on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia saamelaisten kulttuuriin keskeisesti kuuluvan poronhoidon harjoittamiseen.”

- Kumulatiivisia vaikutuksia ja vaikutuksen arviointi toteutetaan kaavoituksen yhteydessä, milloin alueella on vaikutuksiltaan, määrältään ja laajuudeltaan merkittävää yhteensovittettavaa maankäyttöä. Yleiskaavalla ratkaistaan alueiden yleispiirteinen käyttö. Inarijärven osayleiskaavalla on ratkaistu asuin- ja lomarakennusten ja matkailupalvelualuiden rakentaminen pääasiassa (AP, RA, RM) Inarijärven rantavyöhykkeellä. Esitetty vuokra-alue ei sijoitu rannalle.
- Rantavyöhykkeen ulkopuoliset alueet on osoitettu yleiskaavassa yksityisenmaan osalta yleisimmin MP- maa-, metsä- ja porotalousvaltainen alue. Yleiskaavassa yksityismaalla korostuu MP-alueella metsätalous ja valtion maalla poronhoidon edellytykset. Poronhoito ei voi olla kaikkea muuta maankäyttöä pois sulkeva

maankäytön muoto maa-, metsä- ja porotalousvaltaisella alueella valtion maalla, eikä myöskään yksityismaalla.

- Yksityismaalle sijoitettavien väliaikaisten kota ja laavu rakennelmien määrää, käyttöä tai niiden rajoittamista ei ole tunnistettu maankäytön suunnittelussa ja ohjaamisessa yleiskaavatasolla sellaiseksi toimintojen ja tarpeiden yhteensovittamiseksi, joka olisi edellyttänyt kaavallista tarkastelua ja siten kumulatiivisten vaikutusten arviointia. Valtion maalla, jolla turvataan poronhoito porohoitolailla ja yhteensovitetaan virkistykseen ja retkeilyyn tarpeita, on osoitettu sen sijaan laajoja alueita, joilla retkeilyrakentaminen on tunnistettu yhtenä alueen pääkäyttötarkoituksista. Näilläkin alueilla ei ole osoitettu tarkkaa sijoittelua retkeilyrakenteille yleiskaavalla, koska kevytrakenteiden retkeilyrakenteiden sijoittaminen ei ole yleiskaavassa ratkaistava asia.

Lisäksi viitataan muinaismuistolakiin, maaston kulumiseen, roskaamiseen huolimatta siitä, että vuokra-aika on rajattu 3 vuoteen ja päätöstä ei voi oikeuttaa sillä, että ongelmiin voitaisiin palata myöhemmin.

- Maanvuokraamispäätös ei poista muinaismuistolaissa, ympäristönsuojelulaissa, tai muussa lainsäädännössä kirjattuja ja muuten annettuja velvoitteita tai rangaistavia toimia vuokranantajalle, vuokralaiselle ja tai kenellekään aluetta käyttävälle.

Inarin kunta katsoo, että päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä ja perustunut oikeaan lain tulkintaa.

Inarin kunnanhallitus

Tommi Kasurinen
kunnanjohtaja

Reetta-Mari Tammela
tekninen johtaja

